

s tematikom dvospolnosti autor se dotiče puževa i njihova značenja u pradavnih vremena. Bavi se ovdje i složenom pojavom precesije povezujući eru blizanaca s dobom u kojem je nastala i trajala danilska kultura, a čiji su vladajući planeti Hermes i Afroditina zapravo roditelji Hermafrodita, čija obilježja prepoznaje u obojenim i neobojenim dijelovima ritona, što, prema autoru, predstavlja muško i žensko svojstvo u jednom obličju. Deseto poglavlje nosi naziv *Falos* (153-169) i bavi se drugim nalazima danilske kulture vezanim uz zvonolike likove koji se obično povezuju s kultom falosa. Kao primjer tog karakterističnog neolitskog kulta autor navodi primjer iz špilje Spila kod sela Nakovana na Pelješcu u kojoj se štovao stalagmit falusoidnog oblika. Analizom zvonolikih kipića, Rak dolazi do zaključka da oni u sebi sadržavaju androginu strukturu, poput ritona.

Knjiga završava poglavljem pod nazivom *Zaključna riječ* (170-173), u kojem se autor bavi čovjekovim simboličnim ponašanjem koje nalazi odraza u analiziranim ritonima, pri čemu autor naglašava bitnost njihove dvojnosti koja ne dozvoljava da ih gledamo parcijalno kao isključivo muške ili ženske simbole već kao jednu nedjeljivu cjelinu.

Knjiga Omera Raka izuzetno je složena i obilježena je interdisciplinarnim pristupom prapovijesnoj tematici u kojoj se autor služio spoznajama filozofije, mitologije, religije, astronomije, lingvistike i drugih disciplina. Knjiga je posljedica nekoliko desetljeća autorova zanimanja za ovu tematiku te četverogodišnjeg pisanja same knjige, a popraćena je obilnom literaturom za sve koje zanima ova tematika. Iako mi se čini da je autorovo istraživanje previše krenulo filozofskim, kao i nekim drugim usmjerenjima, udaljavajući se od jednostavnih i pragmatičnih pitanja koja se mogu postaviti materijalnim predmetima, smatram da knjiga daje važan doprinos proučavanju neolita i uopće danilske kulture koji će naći primjenu u arheološkoj struci.

Sonja Kirchhoffer

János M. Bak, *Studying medieval rulers and their subjects: Central Europe and beyond*, ur. Balázs Nagy i Gábor Klaniczay, Variorum collected studies series, Ashgate, Farnham i Burlington 2010., 324 str.

U povodu osamdesete godišnjice rođenja Jánosa M. Baka u seriji *Variorum collected studies* izdavačke kuće Ashgate pretisnut je dio relevantnih priloga koji – prema odabiru priređivača Balázsa Nagyja i Gábora Klaniczayja – daju najbolji uvid u presjek Bakovih istraživanja i teza o srednjovjekovnim simbolima moći i vlasti (s osobitim naglaskom na krunidbene rituale), društvenoj i političkoj povijesti kasnosrednjovjekovne Ugarske te politizaciji srednjovjekovne ugarske povijesti u moderno doba. Riječ je o nekoliko paralelnih područja Bakova zanimanja, u kojima prevladava nota usporednog istraživanja te istodobnog spajanja metodoloških predložaka germanofone, anglofone i mađarske historiografije. Tom prilikom priređivači su vođeni mišlju ponovnog tiska starijih i teže dostupnih priloga, dok su one novije iz posljednjega desetljeća uglavnom izostavili (njihova bibliografija je u prilogu knjizi). Sami priređivači upozoravaju na to da je riječ o izboru članaka i samo svojevrsnom uvodu u Bakovu historiografsku misao.

Kako je običaj u *Variorumu*, svaki članak zasebno je poglavlje u knjizi pretisnut u fontu i s numeracijom stranica kao u originalu, što seriji daje bibliografsku autentičnost i upečatljivu vizualnu prepoznatljivost. Knjigu čini osamnaest poglavlja/priloga podijeljenih u četiri cjeline, a odnose se na autorovu historiografsku djelatnost od 1964. do 2009. godine. Za ovu

priliku Bak je nanovo napisao III. poglavlje, XIII. je kratko nadopunio, a II. popratio engleskim uvodom (u posljednja dva i u XVII. poglavlju napravljene su i neke tehničke promjene pri priređivanju).

U prvoj cjelini *The Study of Rulers and Ruled* [O proučavanju vladara i onih kojima vlada] priređivači su sakupili priloge na osnovi kojih se čitatelj upoznae s metodološkim postavkama Bakovih istraživanja, relevantnim historiografskim stajalištima za njegova istraživanja te pregledima problematike o srednjovjekovnim simbolima moći i vlasti. Riječ je o krakom uvodu u Bakovu misao, neophodnom za jasnije razumijevanje druge i treće cjeline knjige. Prva cjelina sadrži pet radova (numeriranih brojevima od I. do V.):

I. *Medieval symbology of the state: Percy E. Schramm's contribution* [Srednjovjekovni simboli države. Prinos Percyja E. Schramma] (izvorno objavljeno u: *Viator*, 4, 1973., str. 33-63). Potaknut idejom o predstavljanju šireg opusa njemačkog povjesničara Percyja E. Schramma, svojeg *Doktorvater* na Sveučilištu u Göttingenu, anglofonij medievističkoj zajednici Bak je sastavio kritički osvrt na Schrammove ideje i najvažnija djela o prikazima i simbolima srednjovjekovnoga vladanja, nastalim u duhu *Geistgeschichte*.

II. *Percy Ernest Schramm (1895–1970) on P. E. Schramm* [Percy Ernest Schramm (1895–1970) o P. E. Schrammu] (izvorno objavljeno u: *Miscellanea fontium historiae Europaeae. Emlékkönyv H. Balázs Éva történeztudományi professzor 80. születésnapjára*, ur. J. Kalmár, ELTE Bölcsészettudományi Kar, Budapest, 1997., str. 421-431; ovdje dorađeno, str. 1-13). Dok je pripremao prethodni članak za *Viator*, Bak se nizom pitanja pismom obratio svojem nekadašnjem profesoru. Njihovu prepisku Bak je potom i objavio kao jedan od posljednjih "intervjua" uglednoga njemačkog povjesničara. Prepisku je priredio u formi srednjovjekovnih didaktičkih dijaloga između učenika (*discipulus*; Bak), koji pita, i učitelja (*magister*; Schramm), koji poučava. Dakako, u središtu su "intervjua" simboli srednjovjekovne vlasti, Evangelijar Otta III. te Warburška škola ikonografije.

III. *Coronation Studies: Past, Present and Future: Thirty Years Later* [Studije o krunidbama. Prošlost, sadašnjost, budućnost, trideset godina poslije] (prerađena verzija uvodnog teksta objavljenog u zbirci: *Coronations: Medieval and Early Modern Monarchic Ritual*, ur. J. Bak, University of California Press, Berkeley, CA, 1990., str. 1-15). Prilog je nastao u povodu održavanja znanstvenog skupa 1985., kao uvodni osvrt na dotadašnje studije o krunidbi te različite pristupe tom problemu. Osobito je pozornost posvećena trima "školama" različitih pristupa, onoj u Göttingenu (utjelovljenoj u P. E. Schrammu), Cambridgeu (utjelovljenoj u Walteru Ullmanu) i Berkeleyu (utjelovljenoj u Ernestu H. Kantorowiczu) te njihovu utjecaju na sljedeće generacije. Za ovu priliku Bak je prilog preradio i dopunio razmišljanjima o razvoju tih studija u proteklih trideset godina. Pritom se općenito osvrnuo i na priloge znanstvenog skupa ističući niz ideja i metodoloških mogućnosti koje su otvorila ondje održana izlaganja.

IV. *Serfs and serfdom: words and things* [Robovi i ropstvo. Riječi i stvari] (izvorno objavljeno u: *Review 4* (Research Foundation of SUNY), 1980., str. 3-18). Potaknut nejasnom upotrebom termina *ropstvo* u raspravi o društvenom prijelazu iz feudalizma u kapitalizam iz pedesetih i šezdesetih godina 20. stoljeća, Bak je komentirao srednjovjekovno značenje termina *servus* te različite pristupe u istraživanju problema ropstva. Istodobno je zagovarao potrebu distinkcije značenja ropstva u "feudalnom" i "kapitalističkom" okružju, kritizirao terminološku neopreznost u modernoj znanosti (koja je vodila k uopćenom i iskrivljenom poimanju prošlosti) te nepovezanost između istraživanja lokalnih razina i generalizirajućih analiza.

V. *Probleme einer vergleichenden Betrachtung mittelalterlicher Eliten in Ostmitteleuropa* [Problemi usporednog proučavanja srednjovjekovnih elita istočne srednje Europe] (izvorno objavljeno u: *Das europäische Mittelalter im Spannungsbogen des Vergleichs. Zwanzig internationale Beiträge zu Praxis, Problemen und Perspektiven der historischen Komparatistik*, ur. M. Borgolte, Akademie Verlag, Berlin, 2001., str. 49-64). U početnom dijelu priloga Bak iznosi kritički pregled mađarskih historiografskih pokušaja usporedbe srednjovjekovnoga povijesnog razvoja Ugarske s ostalim područjima Europe. Te pokušaje motri u kontekstu njima suvremenih nacionalno-političkih težnja, a pozornost posvećuje i temama usporedbe. Potom opisuje razvoj i metode usporednih istraživanja nakon 1990. te kao primjer navodi mađarsko medievističko istraživanje plemstva i elita srednjoistočne Europe. Detaljizira istraživački proces i uporabljene metode te problematizira pojedine zaključke istraživanja u kontekstu razumijevanja terminologije, očuvanosti izvora i današnje nemogućnosti potpunog pojmovnog razumijevanja latinskog jezika. Na kraju Bak iznosi formulu provođenja usporednih istraživanja srednjovjekovnog plemstva.

U prilogima druge cjeline *Central European Rulers: Symbols and Functions* [Srednjoeuropski vladari. Simboli i funkcije], na konkretnim istraživačkim problemima prikazuje se praktična uporaba uvodnih razmišljanja i teorijskih okvira iznesenih u prvoj cjelini knjige. Cjelina sadrži i pet radova, numeriranih rimskim brojevima od VI. do X.:

VI. *Holy Lance, Holy Crown, Holy Dexter: sanctity of insignia in medieval East Central Europe* [Sveto koplje, Sveta kruna, Sveta desnica. Svetost i insignije u srednjovjekovnoj srednjoistočnoj Europi] (izvorno objavljeno u: *Anfologion: vlast', obshchestvo, kultura v slavianskom mire v srednie veka k 70-letiu Borisa Nikolaevicha Florii*, Indrik, Moskva, 2008., str. 56-65). U prilogu Bak istražuje pitanje svetosti srednjovjekovnih vladarskih insignija te upozorava na to da je, za razliku od zapadne Europe, u srednjoistočnoj Europi nekoliko vladarskih predmeta steklo glas sakralnosti. Problematizira i poznate podatke o tim predmetima u slučaju ugarskog vladara (koplje, kruna, Sveta desnica – relikvijar ruke sv. Stjepan), te kontekstualizira njihovo značenje pri povijesnim zbivanjima.

VII. *Sankt Stefans Armreliquie im Ornat König Wenzels von Ungarn* [Relikvija ruke sv. Stjepana kao insignija kralja Vjenceslava Ugarskog] (izvorno objavljeno u: *Festschrift Percy Ernst Schramm zu seinem siebzigsten Geburtstag von Schülern und Freunden zugeeignet*, sv. 1, ur. P. Scheibert i P. Classen, Franz Steiner, Stuttgart, 1964., str. 175-188). U prilogu se istražuju implikacije značenja relikvije ruke sv. Stjepana kao jedne od vladarskih insignija Vjenceslava III., ugarskog kralja u razdoblju 1301.–1305., ponajprije u kontekstu izričaja dinastičkog kontinuiteta. Nakon opisa političkih okolnosti Vjenceslavova pokušaja dolaska na ugarsko prijestolje, pozornost se posvećuje Vjenceslavovim/Ladislavovim kraljevskim insignijama te se pritom istražuju ugarske krunidbene insignije. Potom se prikazuje povijest "Svete desnice" i potanko kontekstualizira Vjenceslavova uporaba te relikvije.

VIII. *Legitimization of rulership in three narratives from twelfth-century Central Europe* [Legitimizacija vlasti prema tri srednjoeuropske kronike iz 12. stoljeća] (izvorno objavljeno u: *Majestas 12*, 2004., str. 43-60). Na temelju usporedbe kronika *Gesta principum Polonorum*, *Gesta Hungarorum* i tzv. Ugarske kronike, Bak ispituje ideje o legitimizaciji vladanja u Ugarskoj i Poljskoj u 12. stoljeću. Detaljno analizira način na koji svaka kronika legitimizira vladara i zaključuje da sve vide osnovu legitimnosti u vodstvu i ratnoj pobjedi te da razlike među kronikama odražavaju raznolikost političkih ideja u srednjoj Europi u 12. stoljeću, a ne različite oblike vlasti.

IX. *Lists in the service of legitimation in Central European sources* [Popisi u službi legitimiranja u srednjoeuropskim vrelima] (izvorno objavljeno u: *The Charm of a List: From the Sumerians to Computerised Data Processing*, ur. L. Doležalová, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne, 2009., str. 34-35). U prilogu se promatra legitimizaciju vlasti kroz uporabu različitih popisa sačuvanih u srednjoeuropskim vrelima. Riječ je o genealoškim sljedovima članova vladajućih dinastija (iz srednjoeuropskih narativnih izvora), navođenju popisa državnih službenika i popisu zemalja u vladarskom naslovu ugarskog kralja (oba slučaja iz ugarskih dokumentarnih izvora). Bak potanko analizira svaki od slučajeva, donosi zaključke o božanskom podrijetlu vlasti vladara i "povijesnom pravu" vlasti (genealoški sljedovi) te iskazu vladarske moći i međusobne sveze s najutjecajnijim pojedincima kraljevstva (popisi državnih službenika). Posljednji slučaj pak prepušta daljnjem razmišljanju i napominje da je riječ o jedinstvenom slučaju u praksi vladarske titulacije.

X. *Queens as scapegoats in medieval Hungary* [Kraljice kao žrtvena janjad u srednjovjekovnoj Ugarskoj] (izvorno objavljeno u: *Queens and Queenship in Medieval Europe. Proceedings of a Conference held at King's College London, April 1995*, ur. Anne J. Duggan, The Boydell Press, Woodbridge, 1997., str. 223-233). U prilogu se analiziraju slučajevi smrtno stradali ili ocrnjenih ugarskih kraljica od 11. do 14. stoljeća te se kontekstualiziraju okolnosti u kojima su postale "žrtvena janjad". Riječ je o kraljicama Gizeli (supruzi Stjepana), Jeleni (supruzi Bele II.), Gertrudi (supruzi Andrije II.), Elizabeti Kotromanić (supruzi Ludovika I.) te ukratko o Beatrici Napuljskoj (supruzi Matijaša Korvina) i Mariji Habsburg (supruzi Ludovika II.). Najposlije se zaključuje o srednjovjekovnoj ugarskoj percepciji kraljica kao nositeljica stranog i "ženskog" utjecaja, ali i o suprotnostima dvorskog i provincijskog plemstva.

Prilozi treće cjeline *Hungary in the Late Middle Ages* [Ugarska u kasnom srednjem vijeku] posvećeni su određenim temama iz kasnosrednjovjekovne ugarske povijesti. Uglavnom je riječ o priložima u kojima su sažeta brojna pojedina dotadašnja istraživanja. Cjelina sadrži četiri rada (numerirana rimskim brojevima od XI. do XIV.):

XI. *A kingdom of many languages: the case of medieval Hungary* [Mnogojezično kraljevstvo. Primjer srednjovjekovne Ugarske] (izvorno objavljeno u: *Forms of identity: definitions and changes*, ur. L. Löb, I. Petrovics, Gy. E. Szóny, József Attila Tudományegyetem, Szeged, 1994., str. 45-55). Bak u članku istražuje fenomen mnogojezičnosti Ugarske Kraljevine u odnosu na hijerarhijske i socijalne razlike. Pritom se istražuje jezik na dvoru, termini za kraljevske službenike, jezik koji su rabili velikaši. Zaključuje da se u tim krugovima uporaba staromađarskog i latinskog jezika često miješala s drugim stranim jezicima te da nije bila rijetkost da se staromađarski uopće nije poznao. Nasuprot tome niže plemstvo bilo je nositelj bilingvizma lokalnih narječja i latinskog jezika (često rabljenog u svezi s pravnim postupcima). Poseban pak slučaj bila je uporaba jezika u gradskim općinama, gdje je poznavanje više jezika bilo uobičajena praksa. Najposlije razmatra i još neke kategorije koje su mogle utjecati na uporabu jezika (interakcija sa strancima, križarski pohodi i dr.).

XII. *Monarchie im Wellental: Materielle Grundlagen des ungarsichen Königtums im fünfzehnten Jahrhundert* [Monarhija u ponoru. Gospodarstvo Ugarske Kraljevine u 15. stoljeću] (izvorno objavljeno u: *Das spätmittelalterliche Königtum im europäischen Vergleich*, ur. R. Schneider, Thorbecke, Sigmaringen, 1987., str. 347-384). U prilogu se potanko analizira gospodarstvo Ugarske Kraljevine te kroz nekoliko aspekata sagledava kriza i reforma u Ugarskoj 15. stoljeća. Prati se reorganizacija kraljevskih prihoda (ekskluzivnih prava i obveza kralja s obzirom

na pojedine grane gospodarstva), pokušaj reforme vojnog sustava i profesionalizacije administracije te sukladno tome odnos kralja prema velikašima, njihovu posjedu i pravima. Nakraju se razmatraju i izričaji kraljevskog legitimiteta u 15. stoljeću.

XIII. *Sigmund and the Ottoman advance* [Žigmund i osmanlijska osvajanja] (izvorno objavljeno u: *Sigismund von Luxemburg: ein Kaiser in Europa. Tagungsband des internationalen historischen und kunsthistorischen Kongresses in Luxemburg, 8–10 June 2005*, ur. M. Pauly i F. Reinert, Zabern, Mainz, 2006., str. 89-94; ovdje dorađeno, str. 1-11). Bak u članku istražuje pitanje protuosmanlijskog djelovanja i organizacije protuosmanlijske obrane za kraljevanja Žigmunda. Pozornost je posvećena pojedinim fazama Žigmundove obrane te su identificirana tri smjera Žigmundovih nastojanja: diplomatsko osiguranje vjernosti susjeda na jugoistoku Europe kao štita pred Osmanlijama, reforma ugarske vojske i osiguranje financijskih sredstava za njezino održavanje, izgradnja obrambene linije u Kraljevini. Svaki od tih smjerova analiziran je, a posebice uloga Philippa Scolarija i braće Talovac u organizaciji i funkcioniranju obrambene linije.

XIV. *Hungary and crusading in the fifteenth century* [Ugarska i križarski pohodi u 15. stoljeću] (izvorno objavljeno u: *Crusading in the fifteenth century: Mesage and impact*, ur. N. Housley, Palgrave Macmillan, Basingstoke, 2004., str. 116-127). Prilog je svojevrstan nastavak prethodnoga. U njemu se prikazuju stoljetni sukobi s Osmanlijama te nekoliko protuosmanlijskih pohoda, osnovna nastojanja kraljeva i visokog plemstva, diplomatski odnosi sa susjedima te uloge istaknutih pojedinaca pri križarskim pohodima i pokušajima njihove organizacije (Ivan Hunyadi, Ivan Kapistranski, nadbiskup Toma Bakač).

U završnoj cjelini knjige *History and Politics* [Povijest i politika] pretisnuta su dva priloga u kojima se Bak bavi dekonstrukcijom povijesnih mitova i pogrješnih predodžbi o povijesti u političkoj javnosti u doba Austro-Ugarske Monarhije. Cjelina sadrži dva priloga (numerirana kao XVII. i XVIII.):

XVII. *The ideology of a "millennial constitution" in Hungary* [Ideologija milenijске konstitucije u Ugarskoj], koautor Anna Bak-Gara (izvorno objavljeno u: *East European Quarterly*, sv. 15, 1981., str. 307-326). Autori u prilogu istražuju važnost ugarske srednjovjekovne povijesti u doba nastanka moderne mađarske nacije. Osobita pozornost pritom je usmjerena na različita prilagođena mitološka viđenja povijesti te ulogu povijesnog prava u državnim i teritorijalnim aspiracijama u svezi s proslavom milenija 1896. i s obzirom na tadašnje dualističko uređenje.

XVIII. *Die Mediävisierung der Politik im Ungarn des 19. und 20. Jahrhunderts* [Osrednjovjekovljenje ugarske politike u 19. i 20. stoljeću] (izvorno objavljeno u: *Umkämpfte Vergangenheit. Geschichtsbilder, Erinnerung und Vergangenheitspolitik im internationalen Vergleich*, ur. P. Bock i E. Wolfrum, Vandenhoeck und Rupprecht, Göttingen, 1999., str. 103-113). U svojevršnom nastavku prethodnog priloga Bak u središte zanimanja stavlja percepciju ugarske političke javnosti druge polovice 19. i početka 20. stoljeća o nekoliko ključnih trenutaka ugarske povijesti. Najposlije donosi zaključak o važnosti mitološkog poimanja povijesti za tu javnost kao podlozi za stvaranje političkih programa.

Kako je već spomenuto, na kraju knjige nalazi se bibliografija Bakovih radova u razdoblju 1999.–2009. (1-5) i kazalo imena i geografskih pojmova (1-8).

Iz aspekta hrvatske historiografije, a najprije medievistike, prilozi objavljeni u ovoj knjizi otvaraju niz novih metodoloških obrazaca. Osobito je to slučaj s priložima prve i druge cjeline, koji u središte razmatranja stavljaju kontekstualizaciju i usporedbu, upravo metode

koje hrvatskoj medievistici nerijetko nedostaju. Upravo članci treće cjeline omogućuju motrenje nekih problema hrvatskog kasnog srednjovjekovlja u novom kontekstu. Politizacija povijesti nije izostala ni u Hrvatskoj 19. stoljeća. Mitologizirano povijesno pravo bilo je i bitna odrednica hrvatske političke, kulturne i znanstvene (historiografske) djelatnosti sve do kraja Drugog svjetskog rata. Tek u novije doba započela je dekonstrukcija takve historiografske percepcije, pa i na tom tragu Bakovi prilozi otvaraju nove vidike.

Ivan Majnarić

Kosana Jovanović, *Two Funerals and "Two Bodies" of King Richard II. A Study on the Idea of Kingship, Transference of Power and Political Theology*, VDM Verlag Dr. Müller, Saarbrücken 2010., 107 str.

U izdanju VDM Verlag Dr. Müller objavljena je u Saarbrückenu 2010. godine knjiga mlade hrvatske povjesničarke Kosane Jovanović pod naslovom *Two Funerals and "Two Bodies" of King Richard II. A Study on the Idea of Kingship, Transference of Power and Political Theology*. Riječ je o prvom djelu mlade autorice, koje je bazirano na magistarskom radu koji je obranila na Srednjoeuropskom sveučilištu (*Central European University*) u Budimpešti. U njemu autorica na primjeru Richarda II. iz kuće Lancaster na razmeđu 14. i 15. st., kralja kojeg je parlament smijenio, prikazuje smjenu i prijenos političke moći kroz osobu kralja. Knjiga se strukturalno sastoji od pet poglavlja te je popraćena opsežnim bibliografskim popisom (98-107).

Prikaz problematike dvaju pogreba engleskoga kralja Richarda II. započinje uvodnim napomenama pod naslovom *Introduction* (3-12). Autorica ističe kako se pri izradi rada kao metodološki okvir koristila poznatom tezom Ernsta Kantorowicza o dva kraljeva tijela kako bi objasnila činjenicu da je Richard II. dva puta pokopan što je poslužilo kao sredstvo prijenosa političke moći. Kako i sama naglašava, autorica ne ulazi u polemiku s navedenom Kantorowiczevom tezom, već se samo koristi njome. Glavne odrednice Kantorowiczeve teze mogle bi se sumirati na način da kralj posjeduje svoje fizičko prirodno tijelo, koje propada tijekom vremena, ali i svoje političko tijelo, koje utjelovljuje cijelo društvo (kako kralja, tako i njegove podanike) te koje se prenosi smrću na nasljednika, čime političko tijelo nikada ne umire. Autorica također ukratko prikazuje primarne izvore kojima se koristila, a dijeli ih u tri kategorije – one sklone Richardu, one sklone Lancasterima te neutralne.

Nakon uvodnih napomena slijedi poglavlje *The Abdication of Richard II (1399)* [13-35] koje je podijeljeno na nekoliko tematskih cjelina. Autorica iznosi političke okolnosti koje su uvelike utjecale na smjenu i abdikacije Richarda II. ponajviše se bazirajući na razdoblje od 1389. do 1399. godine. Tako u prvom potpoglavlju *The Political Conflict in the Last Years of Reign of Richard II* (13-25) objašnjava politiku Richarda II., točnije, kako su njegovi savjetnici utjecali na nju, zbog čega se upravo i pogoršao kraljev odnos s plemstvom. To, jasno, nije bio jedini razlog abdikacije, veliku je ulogu odigrala i Richardova vanjska politika (ponajviše odnos s Francuskom) te porezni sustav kraljevstva. Osim krize s Lordovima appellantima, mirno razdoblje s Francuskom trebalo se finalizirati ženidbom s Isabelom, kćerkom Filipa VI., ali zbog njezine mladosti brak nikada nije bio konzumiran. *Richard II and Henry of Bolinbroke* (18-25) naslov je potpoglavlja koje govori o odnosu kralja i osobe koja je naslijedila krunu nakon njega. Richard II. je tijekom svoje vladavine strogo kažnjavao svoje neistomišljenike konfiscirajući im imanja te tako puneći državnu blagajnu. Na političku scenu stupio je Henry